

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie

Test 12

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „A magyar válság idején [1956-ban] [...] a Szovjetunió legaktívabb szövetségese Románia volt. A szovjet invázió után Gheorghiu-Dej ellátogatott Budapestre, és hivatalos nyilatkozatában [...] kifejtette, hogy a szovjet beavatkozás «szükséges volt és helyénvaló». A román kormány a szovjet propaganda visszhangjává vált, amikor a [magyar] «ellenforradalmat» a «reakcionista fasiszták» műveként ítélte el, amelyet a «nyugati imperialisták» provokáltak ki. Román földön a szovjet hadseregnek újabb támaszpontokat biztosítottak, kiszélesítették az utakat, a vasúti forgalmat megszakították, előnybe részesítve a katonai szállítmányokat. Az 1956. október és november hónapjaiban Románia által tanúsított szerepvállalás elégedettséggel töltötte el a szovjeteket, amely az ország előnyére vált, amikor Hruscsov két évvel később eldöntötte, hogy kivonja a szovjet csapatokat. [...] Románia stratégiai fekvése, valamint az a tény, hogy a Varsói Szerződés országai határolják, lehetővé tették, hogy a szovjet csapatok kivonására tett javaslat ne nyugtalanítsa a Szovjetuniót a biztonság szempontjából, a magyar forradalom idején tanúsított tettei következtében minden félelem Romániával kapcsolatban, mint megbízható szövetséges, szertefoszlott. Ugyanazon okból, a forradalmat követően a Magyarország területén elővigyázatosságból hagyott nagyszámú szovjet csapatok lehetővé tették Hruscsov számára, hogy némiképp kompenzálja a térségben lévő szovjet csapatok számának csökkentését.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

B. „[...] A bukaresti lakosság valaha volt legnagyobb tüntetése zajlott a Palota téren [1968-ban]. Ez is megrendezett tüntetés volt, ahogy a többi ilyen jellegű, de a jelenlevők száma meglepte a szervezőket. A téren zajló eseményekről még a percről percre informált N. Ceaușescu-n is ijedség lett úrrá, azon védelemért síkra szálló hatalmas akarattól, amely nem a pártot és nem Ceaușescu-t akarta megóvni, lévén, hogy a jelenlevők nem voltak párttagok, hanem az ország egységét, függetlenségét és szuverenitását. [...]

«Nem létezik semmilyen indok, üvöltötte Ceaușescu [...], bármilyen ok elfogadhatatlan, akár egy pillanat erejéig is, amely egy testvéri szocialista állam ügyeibe való katonai beavatkozást elfogadna... [...]. Úgy gondoljuk, hogy a szocialista államok közötti kapcsolatok rendezése érdekében, a valódi marxista-leninista alapokon álló kommunista pártok között egyszer és mindenkorra véget kell vetni más államok vagy más pártok belügyeibe való beavatkozásnak. Azt mondják, hogy Csehszlovákiában ellenforradalom veszélye fenyeget; holnap egyesek talán azt fogják mondani, hogy itt, ebben a gyűlésben is, ellenforradalmi törekvések nyilvánulnak meg. Mindenkinek üzenünk: a román nép senkinek sem fogja megengedni, hogy hazánk területére betörjön.» Ezért elhatároztuk, mondja Ceaușescu, hogy a mai nappal kezdődően létrehozuk a «fegyveres nemzeti gárdákat [...]» (M. Retegan, 1968 – *Din primăvară până în toamnă*)

A forrásokból kiindulva, válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg a **B** forrásban megemlített „szocialista államot”. **2 pont**
2. Említsetek meg az **A** forrásból egy információt a szovjet vezetőre vonatkozóan. **2 pont**
3. Említsetek meg egy-egy román politikai vezetőt, akik az **A** és **B** forrásokban szerepelnek. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint a román kormány visszhangjává volt a szovjet propagandának. **3 pont**
5. Írjátok a vizsgalapra a **B** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassatok be két Kelet-Európában használt totalitárius politikai gyakorlatot, amelyekre nem történik utalás a fenti forrásokban. **6 pont**
7. Említsetek meg a demokrácia egy jellemvonását Kelet-Európából, a XX. század második felében. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„Ștefan cel Mare nehezen érvényesítette hatalmát [...]. Elszántságával legyűrt minden ellenállást [...] és megszilárdította uralmát. Növelte az uralkodói birtokokat, megerősítette az uralkodói tanácsot, fejlesztette a városokat és felkészítette a hadsereget. Biztosította a gazdaság működését és fellendülését, hangsúlyt fektetve a kereskedelemre, míg híveit hivatalokkal és birtokokkal jutalmazta meg [...].

Országá nem volt barátokkal körbevéve. [...] Úgyesen kihasználta a magyar-lengyel vetélkedést, hogy biztosíthassa országá függetlenségét. Először, elismerte vazallusi mivoltát a lengyel király felé, ezzel párhuzamosan Magyarországgal került katonai összetűzésbe 1467-ben, Moldvabányánál, ahol győzelmet aratott a magyarok felett. Nem sokkal ezután, Magyarország királya megértette, hogy jobb számára egy Ștefan cel Mare-val való szövetség, és a két ország közötti kapcsolatok ismét javulást mutattak. Mint két keresztény állam, Moldva és Magyarország között szövetségi szerződés született [...]. A század vége fele [...], Lengyelország agresszívva vált, és egy lengyel herceget akart Moldva trónjára ültetni. De a lengyel hódító hadsereget 1497-ben, Codrii Cosminului-nál, legyőzték a moldvaiak, és ezt követően, Moldva és Lengyelország ismét szövetségi szerződés kötött.

Nehezebbek és szövevényesebbek voltak a Portával való kapcsolatai [...]. Ștefan fizette egy ideig az adót, de készült a harcra [...]. Szövetségeket kötött, tervekét készítette, és megpróbálta az oldalára állítani Havasalföldet is [...]. Amikor minden elő volt készítve, Ștefan visszautasította az adófizetést, erre a szultán 120000 fős hadsereget küldött Moldva ellen (amelynek Havasalföld hadserege is részét képezte). Ștefan, hozzávetőlegesen 40000 emberrel, amit kiegészített néhány ezer erdélyi és lengyel, óriási győzelmet aratott 1475. január 10-én, Vaslui-nál. A csata után a román uralkodó minden európai keresztény uralkodónak [levelet] írt, amelyben beszámol győzelméről [...].”

(I. A. Pop, *Istoria românilor*)

A forrásból kiindulva, válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg a forrás alapján a moldvaiak lengyelek elleni csatájának helyszínét. **2 pont**
2. Nevezzétek meg a századot, amelyre a forrás utal. **2 pont**
3. Említsetek meg a forrás alapján a moldvai uralkodót és ennek két belpolitikai intézkedését. **6 pont**
4. Említsetek meg a forrás alapján két információt Moldva és Magyarország viszonyára vonatkozóan. **6 pont**
5. Fogalmazzatok meg a forrás alapján egy szempontot Moldvának az Oszmán Birodalommal való kapcsolataira vonatkozóan, alátámasztva a forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljétek egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint Erdély intézményi megszervezése változásokon ment keresztül a XII-XVI. századokban. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használatát.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjatok egy hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszét a modern román államról a XVIII-XIX. században témában, figyelembe véve a következőket:

- említsetek meg egy politikai tervezetet a modern román államra vonatkozóan a XVIII. századból;
- említsetek meg két politikai tervezetet a modern román államra vonatkozóan a XIX. század első feléből, megnevezve ezek egy-egy előírását;
- mutassatok be egy történelmi eseményt az 1857-1859 közötti időszakból, amely a modern román állam kialakulásához vezetett;
- fogalmazzatok meg egy véleményt, az 1862-1865 közötti időszak alapján, a román állam megszilárdítására vonatkozóan és támasszátok ezt alá egy történelmi érvel.

Figyelem! Pontozódik a **megfelelő történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, az **ok-okozati összefüggések** kiemelése, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény **bemutatása**, valamint a **következtetéseket kifejező szavak** használata), a történelmi események **megfelelő időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása.